

Naročnina vsakega mesecno 25 Din, za
izposojništvo 40 Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knežjeva ulica 5. Telefon številke
3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon
št. 440.
Celje: Kocenova ul. 2. Telefon številke 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglasi po tarifi.

JUTRO

Upravištvu: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelk: Ljubljana, Prešernova
ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta
št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti. Šte. zavodnih: Ljubljana
št. 11.842; Praha št. 78.180; Wien
Nr. 105.241.

Ljubljana, 26. aprila.

V Moskvi se je otvorilo zborovanje kongresa, sovjetskega parlamenta. Njegovo delo se zunaj pričakuje z mnogo manjšo pozornostjo, nego zasedanje marsikaterega od dosedanjih kongresov. Zakaj na programu ni stvari ki bi mogle nuditi gradivo za notranje spore, konstruktivno delo pa se določa v sovjetski Uniji na dovolj enostaven način.

Spor med desnico in Stalinovim središčem je sicer aktualen, ali ne dosega še one ostrine, kakor pred nedavnim spor med istim središčem in levico, ki je bila pod vodstvom Trockega. Podoba je, da se razlike med desnicco, ki jo vodi, če se sme že uporabljati ta naziv, Buharin, in Stalinovim centrom, še niso dovolj precizirale in da desnica nikakor ni tako bojovita, kot je bil Trocki s svojimi pristaši. Menda ravno zato, ker so desničarji v prvi vrsti ljudje prakse, mogoče ki so angažirani posebno na vodstvu gospodarske politike, se njihova ideologija malo kaže na zunaj. Zato je bilo razmeroma malo teoretične diskusije in zato se pristaši niso iskali ter pridobivali s takimi sredstvi in z ono odločnostjo, kakor je delala frakcija Trockega. Stvar pa se lahko spremeni, zakaj ne sme se pozabiti, da je bil Buharin poglavitni ideolog Stalinovega kroga, ko je šlo za borbo zoper Trockega; ako se taktična in principijelna nasprotstva poostrijo in razbistrijo bi mogel tudi Buharin prevzeti važnejšo vlogo. Dolejšje označujejo desno krilo pogosto kratkoma z oportunisti, kar se zdi precej točna karakterizacija.

Praktično pa se nasprotju med centrom in desnico ne more pripisovati večji pomen, vsaj ne za bližnjo bodočnost. Po zadnjih volitvah v sovjetska zastopstva se je Stalin temeljito potrudil, da so se za kandidate izbirali samo njegovi najzanesljivejši pristaši. Vsa poročila so se strinjala s tem, da je postal pri izbiri silno rigorozen in da ni pripustil na količnej pomembna mesta nikogar, na katerega se ne bi mogel osebno popolnoma zanesti. In da je znal svojim kandidatom pripomoči do zmage, o tem si more biti vsakdo popolnoma na jasnem. Lahko se tedaj računata s tem, da je ves aparat, ki na njem sloni notranji red v sovjetski Rusiji, absolutno v Stalinovih rokah in da režimu ne morejo priti do živca niti opozicijski z leve niti z desne. Eventualni odkriti spori med vodji stranke in režima bi morali ostati omejeni razmeroma na majhno število ljudi; in odmev sporov bi prav tako ne mogel seči globlje v množice. Hierarhijski administrativnega aparata je trdno sklenjena in moč, ki drži vzle tega sistema v rokah, je železni mož, je Stalin sam.

Njegov režim se more tedaj mirno lotiti naloge, ki jo smatra za poglavitno, velikega načrta za dograditev industrijske in izpolnitve ogromnih investicij v najrazličnejših področjih narodnega gospodarstva. Načrt naj se izvede v toku prihodnjih petih let. Pri izvedbi se Stalinovi vladi pač ne bo treba boriti s političnimi notranjimi zaprekami. Tudi iz vnanje-političnega področja ni pričakovati ovir, saj je v tem pogledu USSR lahko brez skrbi; kar je drugačen domnev, so absolutno neutemeljene.

Pač pa bi mogla postati notranja gospodarska situacija kočljiva. Uvedba kart na razna živila in predmete vsakdanjih potreb je znamenje, da gre pri prehrani mest zelo trdo, da ni normalnega kontakta s kmečkim trgov in da je računati še precej časa s pomanjkanjem. To pa je neprijetno za vsak režim, tudi za sovjetskega, dasi se ne prijetne posledice pokažejo šele polazoma.

V tem področju je iskati onega nasprotnika, ki bi mogel za Stalina postati močnejši od vnanje in domače opozicije.

Nov načrt za reševanje manjšinskih pritožb

Praga, 26. apr. Tu se sestal petčlanski odbor Mednarodne parlamentarne unije, ki bo izdelal referat o manjšinskem vprašanju za bodoče zasedanje Mednarodne parlamentarne unije, ki se bo vršilo sredi avgusta v Pragi. Komisiji predseduje bivši švicarski poslanec dr. F. Studer. Referat bo obsegal predloge, da naj razpravlja svet Društva narodov samo o važnejših manjšinskih vprašanjih, dočim naj se prepušča reševanje manjšinskih vprašanj prizadetim državam in manjšinam, da jih sporazumno rešijo same brez tujega posredovanja. V ta namen naj se ustanovi v vsaki državi z narodnimi manjšinami, posebna institucija, ki se bo bavila z reševanjem takih malih manjšinskih vprašanj. Dalje je predlagana v referatu ustanovitve posebnih institucij, ki bodo imele nalogo pri pritožbah narodnih manjšin ugotoviti samo dejanski stan ter nato izročiti rezultat svojih preiskav bodisi svetu Društva narodov, ali pa domačemu odboru za reševanje manjšinskih sporov. Vsi predlogi so slone na brezpogojnem upoštevanju določb obstoječih pogodb in pakta o Društvu narodov.

Vojvoda Stepa Stepanović v agoniji

Zadnje dni se je zdravstveno stanje sivolasega vojvode nenadoma rapidno poslabšalo, včeraj popoldne pa je padel v nezavest - Zdravniki pričakujejo vsake hip katastrofo

Beograd, 26. aprila. p. Zdravstveno stanje vojvode Stepe Stepanovića se je danes popoldne nenadoma rapidno poslabšalo. Pred par dnevi je kazalo, da bo bolezen krenila na bolje. Bolnik se je počutil razmeroma zelo dobro in zdelo se je, da bo bolezen popustila. Zdravniki so se nadejali, da bo vojvoda z nastopom toplejšega vremena bolezen prebolel. Že včeraj pa se je počutil vojvoda Stepanović zelo slabega, noč je prebil zelo nemirno, danes popoldne pa je začel močno kašljati. Zdravniki so ugotovili močan bronhitis, ki je povzročil velike težave pri dihanju. Skušali so z injekcijami oživiti delovanje srca, vendar pa zaman. Temperatura je padla abnormaalno nizko, žila je bila komaj

70 na minuto in popoldne okrog 2. je nastopila agonija. Zdravniki so si več ur zaman prizadevali, da bi spravili bolnika k zavesti. Šele proti večeru se je prebudil, vendar pa je bil tako slab, da ni mogel govoriti. Kmalu po 8. zvečer je znova padel v nezavest.

Beograd, 26. aprila. p. Ob 11. zvečer poročajo iz Čacka, da je stanje vojvode Stepe Stepanovića brezupno. Doslej je še vedno v agoniji in zdravniki mislijo, da bo vsak hip nastopila katastrofa. Ob bolnikovi postelji so zbrani vsi bližnji sorodniki. O stanju je bil pozno zvečer obveščen tudi kralj, ki je naročil, naj mu vsako uro poročajo o vojvodovem stanju.

Makedonstvujušči poskušajo spletkariti tudi v Pragi

Propadla misija zastopnika makedonskega komiteja, Jurija Cankova - Agitacija makedonstvujuščih na Češkoslovaškem

Praga, 26. aprila. h. Kakor poročajo listi, je prispel včeraj v Prago brez potnega lista z Dunaja član makedonske organizacije, Jurij Cankov, ki agitira za makedonstvujušče po srednji Evropi. List »Express« poroča, da je bila praška policija zelo presenečena, ko jo je uredništvo lista prosilo za informacijo o Cankovu, ter očividno ni

imela niti pojma o tem neljubem gostu. Značilno je, da dobivajo v zadnjem času uredništva praških listov cele kupe makedonskega propagandnega materiala, na katerega pa listi sploh ne reagirajo. Nasprotno pa je treba zabeležiti, da so vsi listi zelo ostro obsodili akcijo dr. Pavelića v Sofiji.

Dijaški komunistični nemiri v Sofiji

Dijaške demonstracije zaradi prepovedi prvomajskih proslav v Sofiji - Konfinacija komunistov v osamljenih krajih

Sofija, 26. aprila. č. Včeraj popoldne se je zbrala pred sofijsko univerzo velika skupina komunističnih dijakov, ki so se zbrali na taini poziv, tako da policija ni niti vedela, da se pripravljajo komunistično zborovanje. Okoli 5. popoldne jih je bilo zbranih kakih 500. V svojih govorih so protestirali proti prepovedi proslave 1. maja ter zahtevali od vlade, naj jo dovoli. Policija, ki je zvedela v zadnjem trenutku za

zborovanje, je zborovalce razgnala. Pri spopadu s policijo je bilo več dijakov ranjenih. Policija je aretirala 60 dijakov in jih kaznovala z 10 dni zapora. Po izvršeni kazni bodo internirani v notranjosti države pod policijskim nadzorstvom. Komuniste in zemljoradnike, tako zvane enofrontovce, konfinira policija v krajih, ki imajo slabe prometne zveze.

Glavna razprava proti Puniši Račiću

se bo vršila 27. maja v Beogradu - Preiskava bo te dni definitivno zaključena

Beograd, 26. aprila. č. V preiskavi zaradi zločina od 20. junija proti Puniši Račiću in tovarišem ni nobenih posebnih novih momentov. Dovoljenih je že približno dve tretjini vseh poslov in se sedaj čaka samo še na 18 različnih poročil od posameznih sodišč. Tako se pričakuje še 13 poročil iz Zagreba, ki se tičejo zaslišanja raznih prič in njihovih zapisov. Vse to delo se mora absolutno dovršiti pred glavno razpravo, da bi je ne bilo treba kasneje odgoditi zaradi nepopolnosti kakih zaslišanj ali pa zato, ker bi kaka priča ne prišla na razpravo. Poleg poročil od posameznih sodišč se pričakuje tudi še mnenje sanitetnega sveta o življenju in poteku bolezni pokončnega Stepana Radića in v koliko obstoja vzročna

zveza med atentatom v Narodni skupščini in njegovo smrtjo. V zadnjem času se je argiral pri prizadetih sodiščih, naj pospešijo zahtevana poročila. Pričakuje se, da bodo sodišča v kratkem poslala ta poročila in kakor se doznava od precej dobro informirane strani, je sodišče I. stopnje v Beogradu danes odločilo, da razpiše glavno razpravo proti Puniši Račiću in tovarišem za 27. maja.

Punišo Račića bo branilo 35 advokatov. Sodišče bo povabilo k razpravi 52 prič. Zaradi velikega zanimanja za razpravo in ker je že sedaj prijavljenih mnogo inozemskih novinarjev, sodišče še ni določilo dvorane, kjer se bo vršila razprava.

Včerajšnje avdijence

Beograd, 26. aprila. p. Tekom današnjega dne so bili v avdijenci predsednik vlade general Peter Živković, zatem minister za socialno politiko dr. Mate Drinković, ki je poročal kralju o načrtu novega invalidskega zakona. Pri tej priliki je kralj podpisal novi stanovanski zakon, o čemer bo jutri izdano službeno sporočilo. Proti večeru je kralj sprejel univ. prof. iz Pariza Pierre Delbeya.

Beograd, 26. aprila. p. Novi načelnik glavnega generalnega štaba armijske general Milovanović je bil popoldne sprejet od kralja v avdijenci.

Aretacije bivših radićevcev v Sarajevu

Sarajevo, 26. aprila. č. Policija je aretirala krojača Ljudevita Dedjanca, ker je našla pri njem potrdilo, da je plačal za tekoče leto članarino za bivšo HSS. Nadalje je aretirala inkasanta Marka Vidakovića, ki je članarino prevzel ter blaginika bivšega kraljevnega odbora HSS v Sarajevu Milivoja Stamberka. Pri zaslišanju je Stamberk izjavil, da se je članarina pobirala, ker je imel kraljevni odbor HSS še različne dolge. Vsi trije so bili izročeni državnemu pravdnstvu, ki jih je obtožilo po zakonu o zaščiti države ter odredilo proti vsem trem preiskovalni zapor.

Inspekcija podružnic Narodne banke

Beograd, 26. aprila. p. Generalni direktor Narodne banke dr. Novaković in viceguverner Andrija Radović bosta te dni odšla na inspekcijsko potovanje v Zagreb, Ljubljano, Maribor in Varaždin v svrhu revizije kreditne politike Narodne banke in njenih podružnic. Danes je finančni minister dr. Švrliuga posetil Narodno banko ter imel posvetovanje z viceguvernerjem Andrijo Radovićem in generalnim direktorjem dr. Novakovićem. Razpravljali so o kreditni politiki v zvezi z revizijo podružnic.

Letalska nezgoda v Boki Kotorski

Dubrovnik, 26. aprila. n. Danes ob 4.16 popoldne so se dvignili v Boki Kotorski trije hidroavijoni ter krožili nad mestom. Enkrat je prišel hidroavijon št. 108 iz višine 500 m padati v morje. Povelnik avijona je bil poročnik fregate Pick. Aparat je padel s silno brzino. Poročnik Pick je med padanjem neprestano streljal iz pištole, da bi lažje v bližini opozoril na nevarnost. Letalo je tako srečno padlo v morje, da se je poškodovalo samo na enem krilu. Na streljanje je prišel motorni čoln »Triton«, ki je rešil posadko ovtjona, nato pa letalo privlekel v luko. Pilot in njegova spremstva so odnesli zdravo kožo.

Odkritje vojaške zarote v Rumuniji

Častniki pripravljajo vojaško diktaturo, ker Maniova vlada ni sposobna čuvati interese države - Na čelu vojaške vlade bi stal kak član dinastije

Bukarešta, 26. aprila. s. Glasilo narodne kmečke stranke »Adeverul« objavlja senzacionalna odkritja o prizadevanju rumunskih vojaških krogov za izvedbo državnega prevrata in uvedbo vojaške diktature. Na čelu diktature naj bi bil član kraljevske rodbine. Pristaši tega načrta utemeljujejo svoje stališče, češ da je narodno zaranistična stranka preslaba za čuvanje državnih interesov in da tudi regentski svet ne izpolnjuje v polni meri svojih nalog. Pristaši vojaške diktature smatrajo za potrebno, prevzeti upravo dedščine pokojnega kralja Ferdinanda, ker bi

jo le na ta način lahko nezmanjšano izročili mlademu kralju Mihaelu, ko bo postal polnoleten. Prva javna manifestacija pristašev diktature se bo baje vršila dne 9. maja v Bukarešti, na dan obletnice bitke pri Marafesti. V vladnih krogih s skrbijo zasledujejo ta pokret, vendar upajo da ga bo mogoče zatreti, ker je Maniova vlada prepričana, da pri čuvanju ustave in demokracije lahko računa na podporo vse države. Po »Adeverulu« je v tej točki tudi liberalna stranka popolnoma edina z vlado.

Razprava o razorožitvi zrakoplovstva končana

Ustanovitve zračne kontrole in zračne policije - Pri razorožitvi na kopnem ne pridejo v poštev izvežbane rezerve

Zeneva, 26. aprila. s. Pripravljalni odbor razorožitvene konference je danes popoldne zaključil razpravo o razorožitvi v zrakoplovstvu. Francoski dodatni predlog glede razlikovanja domače in kolonialne zračne mornarice je bil sprejet. Glede vprašanja civilne zrakoplovbe je Nemčija zahtevala črtanje člena, ki spravlja omejitev oborožene sile v zraku v zvezi s civilno zrakoplovbo. Ameriška delegacija je to zahtevo podprla. Na poljski in francoski predlog je bila razprava o tem členu odgodena do obravnavanja vprašanja kontrole in ustanovitve mednarodnega kontrolnega urada. Na španski predlog je bilo končno odposlano vladam na znanje vprašanje ustanovitve mednarodne zračne policije, ki ga je predložil odbor predsednik mednarodne letalske zveze. Proti koncu seje se je pričelo obravnavanje važnega vprašanja efektivnega stanja oboroženih sil na kopnem. Glavni ameriški delegat Gibson je podal k temu daljšo izjavo,

v kateri je opustil dosedanja ameriška zahteva, naj se v razorožitveno pogodbo pritegnejo tudi izvežbane rezerve. Zaradi lažjega sporazuma za sestavo enotnega besedila pogodbe je potrebno, da dajo vse delegacije medbojne koncesije. V zvezi s tem je izjavil, da je njegova vlada pripravljena priključiti se naziranj onih držav, ki imajo glavni interes na oboroženih silah na kopnem ter sprejeti njihovo naziranje glede izvežbane rezerve.

To koncesijo daje Amerika s pogojem, da bodo dale v tem vprašanju slične koncesije tudi ostale delegacije in v nadi, da bo delo v odboru s tem hitreje napredovalo, da bi odbor lahko po triletnem prizadevanju predložil vladam in narodom pozitivne uspehe. Francoski delegat Massigli je označil to izjavo za zelo važno in celo zgodovinsko za nadaljni potek dela v odboru. Tudi japonski delegat Sato se je slično izrazil glede ameriške izjave.

Stališče Francije v problemu reparacij

Francija zahteva od Nemcev 13 milijard in plačilo svojih dolgov v Ameriki

Pariz, 26. aprila. s. Pod naslovom »Izhod iz reparacijske zagate« objavlja Sauerwein v »Telegraphu« skrajne koncesije, ki bi jih lahko dali Francozi. Francoska delegacija bi se lahko pogajala dalje ter uredila predlagane anuitete po novih postavkah, toda glede dveh točk ne bi mogla nikakor popustiti in sicer glede 30 milijard mark, ki so določene za obnovo, in glede načela, da se mora Nemčija obvezati za poravnavanje francoskih plačil Ameriki. Francozi in drugi upniki ne zahtevajo, da bi se morala Nemčija na vsak način obvezati, da bo plačala 58 anuitet. Francija hoče 13 milijard mark in poravnava svojih plačil za Ameriko. V ostalem

bo dala francoska delegacija dr. Schachtu dragocena navodila za zbiranje reparacijskih dajatev ter mu odkrila izgleda za večje produktivno delovanje nemškega gospodarstva. V tem pogledu bi bila reparacijska banka zelo velikega pomena. »New York Sund« poroča, da bo poslal predsednik Hoover še pred prelomom konference popolnoma nov predlog glede ureditve reparacijskega vprašanja. »Chicago Tribune« pa poroča, da je dr. Schacht snoči zvišal svojo prvo ponudbo 37 anuitet za 1.65 milijarde. Istočasno pravi list, da je bila za plačilo medvezvniških dolgov dosežena doba 37 let.

Boj za portfelje v Avstriji

Težavna pogajanja dr. Strerowitza z večinskimi strankami - Vlada še morda ne bo sestavljena niti prihodnji teden

Dunaj, 26. aprila. g. Danes popoldne se je vršila seja narodnega sveta, ki pa je bila že po treh minutah zaključena. Predsednik dr. Gürtler je sporočil, da seja glavnega odbora še ni bilo mogoče določiti. Prihodnja plenarna seja bo sklicana pismeno. Predestimirani zvezni kancelar dr. Strerowitz je danes popoldne nadaljeval pogajanja z večinskimi strankami. Razgovori se ne razvijajo tako gladko, kakor se je pričakovalo. Posebne težave povzroča razdelitev portfeljev. Vsekakor ni računati, da

bi bila vlada sestavljena pred četrtkom. Glede zasedbe posameznih ministrstev še ni padla končnoveljavna odločitev. Splošno pa se sodi, da bo vlada sestavljena naslednje: zvezni kancelar in zunanji portfelj dr. Strerowitz, podkancelar Hartleb ali Winkler, finance prof. Mittelberger, trgovino dr. Schürff, pravosodje dr. Slama, socialno skrb dr. Resch, prosveto Czermak, poljedelstvo Födermayer in vojsko Vaugeois.

Seja finančno-ekonomskega komiteja

Beograd, 26. aprila. p. V kabinetu ministra financ se je nočjo vršila seja ekonomskega-finančnega komiteja ministrov. Razpravljalo se je o dnevnem redu minule seje, ki ni bil izčrpan: o posojilu 5 mil. dolarjev, ki ga hoče najeti požarevska občina za železniške gradnje, o dopolnilni pogodbi s Hrvaško eskomprno banko zaradi eksploatacije gozdov v Žutici o sporu med banko Gajret in državnim podjetjem Sipa, o zahtevi trgovcev Mandel in Erzman glede zaplenjenega vina v Pečuju in končno o spomenici hišnih posestnikov v Beogradu, ki prosijo za odlog izplačila svojih dolgov pri Državni hipotekarni banki.

Sorejemi strank v ministrstvu

Beograd, 26. aprila. p. Ministristvo za trgovino in industrijo se je danes preselilo v nove prostore na Miloša Velikega ulici. Tu bo minister trgovine sprejemal zasebne stranke odslej ob torkih in petkih od 11. do 12., a načelniki vsak dan od 11. do 12.

Nesreče in vremenske nezgode

Varšava, 26. aprila. s. V bližini kraja Mijehowice se je zrušilo vojaško letalo v Vislo. Letalo se je popolnoma razbilo in pokopalo letalca. Oba častnika sta bila letalska instruktorja in sta bila na poletu v Varšavo.

Berlin, 26. aprila. s. Silen vihar je povzročil na obali Schleswig-Holsteina več lič. poplave. Voda je povzročila mnogo škod; posebno je trpela živina ki je ni bilo mogoče pravočasno rešiti. Samo na otoku Nordstrand je naplavila voda 50 poginulih ovac. Zelo močno je narasla tudi reka Laba, čije valove je v pristanišču Leueburg vrglo vlačica ob pomol tako, da se je popolnoma razbil.

New York, 26. aprila. s. V srednji in južni Georgiji je divjal sinoči strašen orkan, ki je uht al tudi 20 človeških živ. Ranjenih je bilo nad 100 oseb.

New York, 26. aprila. s. Ameriški parnik »James Coburn«, čigar rešilni čoln se je s posadko 10 moških rešil na obalo severne Karoline, se je potopil dne 17. t. m. 300 km severno od Bermudov.

Pojasnilo o izenačenju trošarine

Komunike o pomenu in namenu novega zakona o trošarini

Beograd, 26. aprila p. Iz kabineta ministra pravde je bil izdan nocoj naslednji komunik. Sedanja vlada, ki si je kot eno izmed glavnih nalog postavila izenačenje zakonov za vso državo, ni mogla še zanesljivo dopustiti neenakosti v plačevanju trošarine na žganje ter na ta način v sami državi vzdrževati posebne trošarinske meje. Z uvedbo trošarine na žganje v Srbiji in Črni gori je imela na umu predvsem interese malih producentov žganja ter ni njih produkcije obremenila z novimi bremenji. Trošarina zapade v plačilo šele odtelet, ko prehaša žganje v promet in je z njo obremenjen kupec. Toda tudi ta bo glede plačila trošarine deležen posebnih olajšav in mu bodo odobrili zaradi lažjega prometa pravi gotovi garanciji odlogi plačila do konca tega leta. O tem izidejo posebni predpisi, ki se sedaj še proučujejo.

Za domačo potrebo je producentom žganja dovoljena potrošnja žganja brez trošarine. Pri določitvi trošarinske lestvice so se do skrajnih meja upoštevali interesi producentov žganja. Tako je samo v njihovem interesu, ako je na podlagi novih predpisov znatno izboljšano razmerje med žganjem in spiritom. Trošarina na žganje je znašala preje 15 Din, na spirit pa 17 Din od hl. stopnje. Obstojala je na ta način komunalna 2 dinarska razlika. Po novem zakonu je ta razlika zvišana na 5 Din (žganje 18 in spirit 23 Din). Ta razlika bo v prihodnje pripomogla, da se pri mešanju žganja s spiritom poveča uporaba žganja ter zmanjša primes spirit. V prečasnih kraljih se je prodajalo žganje pred uvedbo novega trošarinskega zakona po 45 do 48 Din od hl. stopnje, spirit po 35 Din, torej z razliko nad 20 Din. Zato je bilo v interesu prekupecev, da mešajo žganje s spiritom.

Z novo trošarino in z normalizacijo cen spiritov postaja razlika med spiritom in žganjem znatno manjša. Zaradi te male razlike v ceni bo vsak kupec raje nabavil pravo, boljše in aromatično žganje, kakor da ga

meša s spiritom. Zato ni dvoma, da bo v državi poskočila potrošnja čistega žganja in bo se posebej dovoz žganja iz Srbije v prečasnih kraljih, ki je bil doslej bil dokaj izdaten, porastel. Vrhutega je treba imeti na umu, da je kupovalo žganje iz Srbije doslej le malo število večjih prekupecev iz prečasnih kraljev. Z ozirom na nove predpise o trošarini bodo producenti iz Srbije odslej lahko kupovali tudi z manjšimi trgovci in krčmarji iz vse države.

Iz tega izhaja, da so bodoči izgledi srbske trgovine z žganjem mnogo povoljniji kakor doslej.

Zatem predvidevajo novi zakoni, da plačujejo producenti žganja in kupljenih sirovin trošarino od kotlov potom pavšaliranja, kar bo v praksi znatno znižalo trošarinsko stopnjo izpod 18 Din od hl. stopnje. S tem bodo še pojačane gori navedene olajšave za trgovino z žganjem. Razlika trošarine na žganje in spirit postane še večja. Pri sestavi novega zakona o trošarini se je zateklo namerjalo omogočiti našemu žganju in slivovki izvoz v inozemstvo. V to svrhu je uvedena posebna izvozna premija 4 Din od hl. stopnje. S tem bo obnovljen naš izvoz slivovke v Avstrijo, Madžarsko, Češkoslovaško in Poljsko, kamor smo imeli nekoč že izdaten izvoz. Vrhutega se bo pri sklepanju bodočih trgovinskih pogodb uvaževala naša produkcija žganja ter se bo skušalo doseči olajšave za izvoz našega žganja in s tem možnosti novih dohodkov naših žganjskih producentov.

Končno je treba naglasiti, da je bil novi zakon o trošarini sestavljen z veliko skrbnostjo in v težnji, da ne oškoduje nobene panoge naše proizvodnje. Enako pozornost se bo posvečalo izvedbi tega zakona. Če se v bodoče pokaže, da rezultati niso povsem v skladu z interesi narodne proizvodnje, bodo pač storjeni potrebni koraki, ki naj z zakonske predpise uravnavesilo z realnimi potrebami in z interesi narodnega gospodarstva.

Gospod Serbec je pravilneje ravnal, da bi svoje energije porabil za pozitivno delo v občinski upravi, ne pa da je načeloval akcij, ki naj le ovira delavoljne občinske svetovalec. Predvsem bi bila njegova dolžnost, da bi postavil konkretne predloge za izboljšanje občinskega proračuna, ali celo, da bi s svojo skupno sestavo manjšinski predlog mestnega proračuna. Toda g. Serbec in tovariši si niso vzeli tega časa. Tovariši g. Serbeca so celo v finančnem odseku glasovali za poglavlja obč. proračuna, v plenu občinskega sveta pa so nastopili proti. Kdo se verjame, da so bili za to merodajni stvarni razlogi, in kdo ni prepričan, da se je ves nastop opozicije izvršil iz popolnoma drugih, stranskih namenov?

Najbolj originalno pa je nepoučen o občinskem proračunu g. obč. svetovalec dr. Jerić, ki bi v lastnem interesu bolje storil, da ni priobčil svojega govora. Gospod dr. Jerić se skandalizira nad inventurnim izkazom mestnega zaklada, češ, da izkazuje 3 in pol milijona novih pasiv in ne pomisli, da ta nova pasiva predstavljajo predvsem investicije za ceste, za katere je gospod dr. Jerić lansko leto sam glasoval. Zamočal pa je g. dr. Jerić, ali pa tega vedel ni, da bi inventurni izkaz drugače izgledal, če bi imel med aktivni vnesene vsote za razne objekte po dejanski vrednosti. Tako je n. pr. v inventuri vrednost mestnih poslopj označena s 4 do 20.000 Din in Ljubljanski grad s 25.000 Din. Gospod dr. Jerić je utemeljeval nerentabilnost mestnih hiš s tem, da stanujejo nekateri v mestnih hišah zastoni, prepeneni ali celo z dobičkom, akoravno bi moral vedeti, da so in ostanejo mestne hiše nerentabilne toliko časa, dokler bodo pri odmeri najemnin merodajni socialni ozir. V kolikor pa so se zgodile pri odmeri najemnin pogreške, jih hoče baš sedanja mestna uprava odpraviti in se revizija najemnin že vrši. Gospod dr. Jerić na marsikaj rad pozabi, tako so tudi njegove informacije glede sklicanja sej nepravilne. Neresnično je, da je ostala neizpolnjena obljuba o anketi glede cestne električne železnice in neresnično je trditev, da je sedanja mestna uprava vzrok, da se ni še sprejela službena pragmatika. Gospod dr. Jerić se je v proračunski debati sploh proslavil z netočnimi podatki in splošnimi izjavami brez prave vrednosti. Višek pa je dosegel s predlogom, da pregleduje račune avtonomne mestne občine oblastni organ glavne kontrole v Ljubljani, akoravno je v finančnem odseku glasoval za predlog, da vrši ta posel mestni kontrolni urad. Ali se g. dr. Jerić ne zaveda razlike, ki obstoji med predlogom, za katerega je glasoval, in predlogom, katerega je predlagal?

Gospodje, ki so se odločili za eksodus v občinskem svetu pod vodstvom gg. inž. Serbeca in Hribarja, so zanemarljivo dolžnosti, ki so jim bile naložene z Najvišjim imenovanjem v občinski svet. Sabotirali so delo v odsekih (gradbeni odsek) in sabotirali so proračunsko razpravo. Opustili so konkretno sestavo manjšinskih predlogov in se zadovoljili s splošnimi frazami, običajnimi v bivših političnih zastopih. Se preden se je sestel občinski svet, so hoteli doseči njegovo razbitje in so to namero zasledovali do proračunske razprave. Gospodje so ravnali proti duhu proklamacije z dne 6. januarja in proti dolžnostim, katerih izpolnjevanje jim je bilo pod prisego naloženo z imenovanjem v občinsko upravo. Gospodje eksodasi ne zaslužijo drugega, ko da bodo razrešeni mest občinskih svetovalec!

Veliki knez Mihajlo umrl

London, 26. aprila. p. Davi je umrl veliki knez Mihajlo, stric poslednjega ruskega carja.

Nervozna atmosfera v čl. politiki

H.—Praga, 25. aprila.

Konflikt med dr. Kramářem in dr. Benešem, ki je vznemiril tudi inozemski tisk in ki je obetal celo vladno krizo, je razčiščen. Negotovitost, ki jo je ustvaril v politični atmosferi ta konflikt, pa traja dalje.

Spopad je povzročil očitke dr. Kramářa na zboru narodno - demokratske stranke, da zunanji minister dr. Beneš posega v notranjo politiko in se pri tem poslužuje nemoralnih metod. Očitek je krožil po vseh časopisih in ako bi se ga ne bil oprijel del časopisa in koval politični kapital proti dr. Benešu — gotovo proti volji dr. Kramářa — bi ne bil imel niti najmanjšega pomena. Spori med obema politikoma so starega datuma in medsebojni napadi časopisja obeh taborov ne iznenadijo nikogar. Ti napadi so nehali biti upoštevana kritika, ker so krenili popolnoma na polje osebnosti.

Politična javnost bi tudi to pot prešla preko dr. Kramářevega očitka, kakor še vselej, tem bolj, ker dr. Kramář ni smatral za potrebno, podkrepiti očitke s fakti ali dokazi. Šele na silovito raztezanje zadeve v listih je Beneševa stranka hotela iz nje napraviti povod za kabinetno krizo. S tem je stvar prišla v koalicio, odkoder so naznili zvedeli pristaši dr. Stříbrnega, neizprosnimi osebni nasprotniki dr. Beneša. Ti in socialisti so pograbili afero in v polemiki bolj napadli dr. Kramářa, nego branili Beneša. Koalicia je nato stvar rešila zelo enostavno, naglasivši jo za zasebno in osebno stvar obeh prizadetih politikov.

Po tem pomirjenju je nastala nova kampanja zavoljo spomenika Přemysla Otčaku, v katero je moral pred dvema dnevoma poseči sam Masaryk. Lanski kongres agrarne stranke je sklenil postaviti spomenik prvemu češkemu knezu Přemyslu, ki je po bajki prišel od pluga na knežji prestol. Spomenik bi postavili nasproti gradu, kjer prebiva predsednik, da bi se tako na večne čase dokumentiralo, da je bil kmet pozvan od pluga na čelo države. Načrt za spomenik je napravil slikar Obrovský, ki se v zadnjem času udejstvuje v kiparstvu. Nasprotniki agrarcev so najprej vznemirili umetnika, nato pa vso češko javnost. Iznesli so vse mogoče očitke: da izbrano mesto za spomenik ni prikladno, da delo ni bilo oddano potem javnega razpisa in da tudi ne ustreza svrhi. Agrarci pa vztrajajo na tem, da mora stati baš pred gradom in proglašajo odpor proti spomeniku kot žalitev predsednika agrarne stranke Švehle. Ko so za kulismi šepetali, da je vodja tega odpora sam predsednik Masaryk, je ta objavil v »Narodnem Osvobození«, v katerem izjavlja, da mu je spomenik Přemysla Otčaka drag zato, ker bo opozarjal na dejstvo, da vsaka država temelji na delu. Masaryk je čisto opozarjal Švehlo na ta spomenik, ker je ideja lepa; treba jo je samo umetniško izvesti, kar je naloga umetnika. Načrt spomenika se predsedniku ne zdi primeren, ker je postavljen kip na previsok steber. Kar pa se tiče tega, kje naj stoji spomenik in kakšen naj bo, pa je kulturna in umetniška zadeva.

Pod dojmom tega razburjenja se bo vršilo zborovanje agrarne stranke. Na tem zborovanju bi imela nastopiti podpredsednika Staněk in dr. Hodža. Ker pa se je bolezen Hodževa poslabšala, bo na zborovanju samo prečitano njegovo poročilo.

Iz okolice bivšega finančnega ministra dr. Engliša se izve, da dr. Engliš ne bo mogel priti v Beograd, ker je deloma močno zaposlen doma, deloma pa se še ni oddahnil od naporega uradovanja, ki mu je močno izčrpalo sile.

Razmere na Slovaškem, kjer Madžari neprestano rujejo proti Čehom in Slovakom, dovolj opravičuje primer madžarskega župnika Galamboša v Vagovicah, ki je prišel pred sodišče zavoljo sramotjenja češke narodnosti. Ta čedni svetovalec je s prične dejal doslovno: »Edin pošten Čeh je bil Janez Nepomuk, pa še tega so Čehi pograbili in utopili.« Župnik je dobil za ta izpad štiri tedne zapor.

Praga, 26. aprila. g. Spor med dr. Kramářem in zunanjim ministrom dr. Benešem, ki je prešel popolnoma na osebno polje, bo najbrže rešen na ta način, da bo dr. Kramář zbral svoje obdolžitve proti dr. Benešu v memorandumu, na katerega bo potem odgovoril dr. Beneš. Oba politika bosta nato pred predsedstvom ministrskega predsednika Udržala urenila vse potrebno za končno rešitev spora.

Zasedanje češkoslovaške zbornice

Praga, 26. aprila. h. Včeraj in danes je zborovala poslanska zbornica in rešila več osnutkov notranje političnega pomena. O splošnem političnem položaju zbornica ni razpravljala. Prihodnja seja se bo vršila dne 2. maja.

Lesni kartel Male antante v Budimpešti

Budimpešta, 26. aprila. š. Tu se je omoval kartel lesnih trgovcev iz Jugoslavije, Rumunije in Češkoslovaške. Kartel se je sporazumel o kontingentu lesa za Madžarsko ter bo Rumunija dobavila Madžarski 40 odst., Češkoslovaška 40 odst., Jugoslavija pa 20 odst. določene količine lesa Madžarski.

Nove smernice v gospodarstvu Rusije

Načrt, čegar izvedba bi postavila Rusijo v vrsto najproduktivnejših držav — Velikanske investicije za industrijo in poljedelstvo

Moskva, 26. aprila. d. Konferenca osrednjega odbora in osrednje nadzorstvene komisije ruske komunistične stranke je odobrila petletni Stalinov načrt za socialistično izgradnjo sovjetske Rusije. Glavni poročevalec je bil Rykov, ki je obrazložil celotni načrt in opozoril delegate na dejstvo, da bo v smislu tega načrta rusko narodno gospodarstvo napredovalo letno povprečno za 20 %. Po tem načrtu bo ustanovljenih v Rusiji celna vrsta novih tovarn, ki bodo opremljene z najmodernejšimi evropskimi in ameriški tehničnimi sredstvi. Sočasno pa bo posvečena največja skrb tudi razvoju ruskega poljedelstva, ki je bilo doslej zapostavljeno v korist industriji. Ako bo ta načrt izveden v celoti, bo leta 1934. 40 % vsega ruskega poljedelstva popolnoma socializirano in samo 60 % bo ostalo v privatnem obratu. Sliče se bo dvignila produkcija ruskega premoaga tako, da bo stala Rusija l. 1934. v svetovni produkciji premoaga na četrtem mestu, v pridobivanju sirovega železa pa na tretjem, takoj za Zedinjenimi državami in Nemčijo. Pri investicijah bo uporabljenih za težko industrijo 78 % in 22 % na ostalo industrijo, kar bo dvignilo produkcijo ruskih tovarn za dva do trikrat.

Celokupni razvoj narodnega gospodarstva bo postavljen na novo energetično podlago, zaradi tega je tudi predviden dvig pridobivanja električnega toka od 5 milijard na 22 milijard kilovatom. Vzporedno z racionaliziranjem poljedelstva bo ustanovljenih nekoliko novih tovarn za umetna gnojila, da se bo produkcija te panoge dvignila od 175 tisoč ton na 9 milijonov ton. Poleg že započete zidave Dnjeprskih veelelektren, je predvidenih še sedem novih veelelektren. Do konca l. 1934. bo zgrajenih nanovo 17.000 kilometrov novih železnice in sezidana bo nova veletovarna avtomobilov, ki bo izdelovala letno po 100.000 avtomobilov. Dograjena bo dalja sibirsko - turkестanska železnica in pričeta dela za prekop med Volgo in Donom.

Središče industrijalizacije Rusije bo Leningrad, ki ga misli Stalin vzbuditi k novemu življenju ter mu vrniti nekdanji pomen, in pa južni rudarski okraji v Donskem bazenu.

Seja Vrhovnega zakonodajnega sveta

Beograd, 26. aprila. p. Popoldne se je vršila seja Vrhovnega zakonodajnega sveta, o čemur je bilo izdano naslednje obvestilo:

Seja Vrhovnega zakonodajnega sveta je trajala od pol 4. do 6. Razpravljalo se je o načrtu o samoupravnih cestah. Kot referenta sta prisostvovala seji v imenu ministra javnih del načelnik Filip Trifunović, za ministra financ pa načelnik Peter Petrović. Razprava o tem zakonskem načrtu je bila prekinjena. Prihodnja seja bo 27. t. m. popoldne.

Po tej seji, na kateri bo po vsej priliki završena razprava o samoupravnih cestah, odide Vrhovni zakonodajni svet na veliko nočno (pravoslavne) počitnice. Po praznikih bo razpravljalo o načrtu novega invalidskega zakona.

Poslanik dr. Stražnicki odpotoval v Ameriko

Zagreb, 26. aprila. n. Danes opoldne je odpotoval s sušaškim osebnim vlakom naš novi poslanik v Buenos Airesu prof. dr. Milorad Stražnicki. Spremljo ga je na kolo-dvor okoli 300 dijakov tukajšnje pravne fakultete in mnogo občinstva, več profesorjev, komandant armije in številni osebni prijatelji, zlasti iz društva za izseljenje. Nekaj dijak se je poslovil od svojega profesorja, na kar je dr. Stražnicki v kratkem poslovnem govoru želel zagrebski univerzi najboljše uspehe v bodočnosti.

Intervencija uradnikov s fakultetno izobrazbo

Beograd, 26. aprila. Deputacija finančnih uradnikov s fakultetno izobrazbo je prispevala v Beograd, da predloži finančnemu ministru spomenico glede ureditve doklad slično kakor so določene sodnim in upravnim uradnikom I. kategorije. V deputaciji zastopa Slovenijo g. Valavec iz Ljubljane. Deputacija je posetila finančnega ministra dr. Švrljuga, kateremu je izročila obširnejšo spomenico. Finančni minister je zagotovil deputacijo, da bo upošteval želje finančnih uradnikov s fakultetno izobrazbo ter jim je obljubil svojo podporo. Nato je posetila pravosodnega ministra dr. Srškića, ki je tudi zagotovil podporo. Finančni minister je odredil, da se izračuna finančni efekt glede zahtevanih doklad.

Roda Roda noče biti naš državljan

Ostjek, 26. aprila. š. Mestno županstvo je prejelo dopis našega dunajskega konzulata, po katerem prosi pisatelj Roda Roda s pravim imenom Aleksander Rosenfeld, naj se ga črta iz osijskega domovinstva, ker hoče postati avstrijski državljan. Roda Roda je bil rojen l. 1872. v Trnovici na Moravskem, po očetu pa je pristojen v Ostijek, kjer je živel dalje časa. Ko je hotel imeti pred svetovno vojno predavanje v Zagrebu, so ga nacionalistični omladinci obmetali z gnili jajci, ker je v spisih vedno sramotil naš narod kot ušiv. Od tedaj je vedno bival izven naših krajev. Njegova prošnja za izbris iz osijskega domovinstva je nabita na občinski glasni desk zaradi morebitnega ugovora, ki ga pa seveda ni pričakovati.

Zagrebski Markov sejm

Zagreb, 26. aprila. c. Danes se je vršil letni Markov sejm, ki je bil razmeroma slabši od lanskega. Tako so n. pr. goveda pripeljali letos samo 1673 glav, dočim je znašal dogon lani 2348. Tudi cene so bile letos višje zlasti zaradi tega, ker je bilo tudi več kupcev. Konj, žrebec in žrebet je bilo letos pripeljenih 1765, lani pa 1978. Svinj in prešičkov je bilo letos 1225, lani pa 1127. Vreme je bilo ves dan nestalno.

Tovorni avtomobil zavozil v tovorni vlak

Split, 26. aprila. č. V Solinu sta trčila tovorni avtomobil, ki je vozil 50 jancev in koščice ter tovorni vlak, ki je prihajal v Split. Tovorni vlak je zadel v zadnji del avtomobila. Do neizgode je prišlo zaradi tega, ker se tovorni avtomobil ni mogel pravočasno umakniti. Pred njim je namreč vozil drug avtomobil. Povzročena škoda znaša 5000 Din. Pri nezgodi je bilo ubitih več glav drobnice. Človeških žrtev ni bilo.

Ljudsko štetje v Albaniji

Tirana, 26. aprila. p. Albanski tiskovni urad poroča, da je albanska vlada sklenila izvršiti popis prebivalstva. Komisiji predseduje minister zunanjih del. Popis se bo vršil avgusta meseca.

Spomenica lastnikov novih hiš

Beograd, 26. aprila. č. Zastopniki organizacije lastnikov novih zgradb so izročili finančnemu ministru spomenico o obremenjevanju novih zgradb z davki. O tej spomenici bo razpravljal ekonomsko-finančni komite ministrov na svoji prvi seji.

Nemški avtomobilisti v Primorju

Sušak, 26. aprila. n. Zadeljo pričakujejo tukaj prihod nemških avtomobilistov. Danes je prisel semkaj prvi njihov avtomobil v svrhu potrebnih priprav. Mestni župan je pozval meščanstvo, naj okraši hiše v pozdrav gostom z zastavami. Oficijelni sprejem gostov bo ob 11. dopoldne na Jelačićevem trgu. S Sušaka bodo nemški avtomobilisti odšli v Opatijo, od koder se bodo razšli domov. Včeraj so prišli nemški gostje v Crikvenico, kjer jim je bil danes ob 11. dopoldne prirejen oficijelni sprejem in pozdrav. Popoldne so napravili izlet s parnikom na otok Krk, kjer jim je bila v hotelu Terapija nocoj prirejena zabava. Jutri dopoldne napravijo avtomobilisti izlet na Plitvička jezera.

Ameriški industrijci v Dalmaciji

Kotor, 26. aprila. č. V kotorsko luko je pripeljala jahta »Saxonaru«, ki ostane tu 3 dni. Na njej je priselo 12 ameriških industrijcev pod vodstvom bankirja Parkerja. Iz Kotora odidejo v Split.

Predsednik Fidaca v Beogradu

Beograd, 26. aprila. p. Predsednik Fidaca (mednarodne organizacije vojnih invalidov) Reichsdorf je danes s spoporo pregleadal ustanove vojnih invalidov in njihove delavnice v Zemunu in Beogradu. Vojni slepci v Zemunu so jima priredili nocoj koncert.

Novi zastopnik francoskih upnikov v monopolni upravi

Beograd, 26. aprila. p. Danes je dospel semkaj in se popoldne udeležil seje monopolne uprave novooimenovani član Henry Godiberg, zastopnik francoskih lastnikov obveznic, ki je prišel v upravo na mesto prejšnjega člana Dietelmya, ki je imenovan za finančnega generalnega direktorja v Indokinu.

Švedski poslanik v Zagrebu

Zagreb, 26. aprila. n. Švedski poslanik Unden, ki je včeraj prisel v Zagreb, je posetil danes v spremstvu tukajšnje švedske konzula Frykberga okolišnji urad za zavarovanje delavcev ter si ogledal posamezne ustanove tega urada. Za tem si je ogledal tudi univerzitetno knjižnico, Strossmayerjevo galerijo, etnografski muzej ter zagrebsko okolišč. Zvečer ob 9. je odpotoval nazaj v Beograd.

Orkester beograjskih invalidov v Pragi

Beograd, 26. aprila. p. Iz Prage poroča, da so takaj prispele člani orkestra beograjskih vojnih invalidov. Na postaji so jih sprejeli uradniki našega praškega poslanstva in konzulata, češkoslovaški invalidi in Sokolstvo ter velika množica praških meščanov.

V vlaku okraden

Sarajevo, 26. aprila. č. Tukajšnji policiji je prijavil trgovec Abdulah Solčević, da mu je bila v vlaku med Zenico in Sarajevom, ko je zaspal, ukradena iz žepa listnica s 23.000 Din. Ko se je zbudil v Viškomu, je v svoje največje presenečenje opazil, da so mu hlače prerezane in da mu je izginila listnica.

Karijera ponarejevalca frankov

Budimpešta, 26. aprila. s. Bivši kustos madžarskega narodnega muzeja prof. Pavel Meszáros, ki so ga madžarske oblasti s tiralcio zasledovale zaradi soudeležbe pri ponarejanju francoskih frankov, je bil imenovan za ravnatelja etnografskega muzeja v Angori.

Originalen povod za samomor

Budimpešta, 26. aprila. d. V Kečkemetu si je pogljal kroglo v glavo 52letni mesar Matija Stiz. Mož je bil znan kot eden najtežjih mož v Evropi in nenasičen jedec. Za samomor se je odločil zavoljo slabih gmotnih razmer. Stiz je tehtal 212 kilogramov ter ga je moralo nesti v rešilni avtomobil pet mož, ki so ga še jedva zmagovali. Stanje težko ranjenega Stiza je brezupno.

Avstrija in Češkoslovaška v boju za Davisov pokal

Dunaj, 26. aprila. s. Danes popoldne se je pričel teniški turnir med Avstrijo in Češkoslovaško, ki šteje kot 1. kolo za Davisov pokal. Senzacija dneva je bila zmaga Avstrijca Matelke nad Čehom Janom Koželuhom s 6:3, 7:5, 6:1. Čeh Menzel je premagal Avstrijca Artenasa s 6:3, 6:4, 6:3. Stanje po prvem dnevu 1:1. Turnir je posetilo nad 1000 gledalcev.